

והיה עקב תשמעון וגו'

ביאור בדרך אפשר

1 שְׁהִיא לְמַעְלָה נְעִלִית יוֹתֵר מִבְּחִינַת אָדָם, וְהִיא הַנִּקְרָאת בַּשֵּׁם
 2 'בְּהֵמָה רַבָּה', שְׁהִיא בְּחִינַת אֶהְיֶה רַבָּה מְדַרְיָגָה גְבוּהָה בְּאֵהְבָה
 3 לְאִלּוּקוֹת שְׁלֹמְעֵלָה מִן הַדַּעַת הַמוֹשֵׁג וּמְלוּבֵשׁ תּוֹף הַעוֹלָמוֹת
 4 שְׁהִיא דַעַת מוּגַבְלַת, וְהַחֲבוּנּוֹת בְּאִלּוּקוֹת בְּדַרְגָּה זוֹ מְבִיאָה לְאֵהְבַת עוֹלָם
 5 וְאִילוֹ כֵּאֵן מְדוּבֵר עַל דַּרְגָּה גְבוּהָה יוֹתֵר
 6 מִזּוֹ הַמְּלוּבֵשֶׁת בְּתוֹךְ הָעוֹלָמוֹת, וְהִיא הַנִּקְרָאת בַּשֵּׁם 'בְּהֵמָה רַבָּה', שְׁהִיא בְּחִינַת
 7 שְׁהוּא הַדַּרְגָּה הַגְּבוּהָה בְּאֵהְבַת ה', אֶהְיֶה רַבָּה' מִבְּחִינַת סוֹבֵב כָּל
 8 עֲלָמִין שְׁלֹמְעֵלָה מִהַתְּלַבְּשׁוֹת בְּעוֹלָמוֹת, דְּכוּלָּא קָמִיָּה כָּלָא
 9 וְהַשְּׂמֵשׁ הַשְּׁכַל (כָּל הָעוֹלָמוֹת) וְכָל הַנְּבִרָאִים (לִפְנֵי כָּל חֲשׁוּבִים,
 10 כִּיאוֹ אִינֵם קִימִים. וּמִמְשִׁיף לְבָאָר, שְׁמֵשׁ מִבְּחִינַת סוֹבֵב כָּל
 11 עֲלָמִין, הַשּׁוֹרֵשׁ וְהַמְקוֹר לְאֵהְבַת רַבָּה' וְהַנְּשׂוֹמֹת שֶׁבְּבְחִינַת 'בְּהֵמָה רַבָּה'
 12 נִמְשָׁף בְּחִינַת רַחֲמִים רַבִּים, כְּמוֹ לְמַשֵּׁל מְלֶךְ
 13 בְּשִׁרְיָדָם שְׁמִפְנֵי גְבוּהוֹתוֹ וְהַתְּנַשְׂאוֹתוֹ עַל כָּל הַשְּׂרִים וְהַעֲמִים, יֵשׁ בּוֹ מִדַּת
 14 רַחֲמָנוֹת יוֹתֵר, שְׁמַרְחֵם עַל כּוֹלָם, מִפְּנֵי שְׁכוּלָם
 15 הֵם שְׁפָלִים וְגֵרוּעִים מִמֶּנּוּ, לְכֵן הַרְחַמְנוֹת גְּדוּלָּה
 16 מְאֹד בְּעֵינָיו עַל גּוֹדֵל וְעוֹצֵם שְׁפִלוֹתָם, וְכִכָּה
 17 מִמֶּשׁ כְּבִיכּוֹל בְּאוֹר־אֵין־סוֹף בְּרוּךְ־הוּא, שְׁהַפֵּל
 18 בְּטָלִים בְּמִצִּיאוֹת נִגְדוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְכוּלָּא מִמֶּשׁ כָּלָא
 19 וְהַתְּנַשְׂאוֹתוֹ עַל כָּל הַשְּׂרִים וְהַעֲמִים, יֵשׁ בּוֹ מִדַּת רַחֲמָנוֹת
 20 יוֹתֵר, שְׁמַרְחֵם עַל כּוֹלָם, מִפְּנֵי שְׁכוּלָם לֹא רַק הָאֲנָשִׁים
 21 הַשְּׁפָלִים אֲלָא גַם הַשְּׂרִים הֵם שְׁפָלִים וְגֵרוּעִים מִמֶּנּוּ, לְכֵן
 22 הַרְחַמְנוֹת גְּדוּלָּה מְאֹד בְּעֵינָיו עַל גּוֹדֵל וְעוֹצֵם שְׁפִלוֹתָם וְהוּא
 23 עַל גּוֹדֵל וְעוֹצֵם שְׁפִלוֹתָם הוּא מִרְחָם עַל כּוֹלָם מִמֶּשׁ, וְכִכָּה מִמֶּשׁ
 24 כְּבִיכּוֹל בְּאוֹר־אֵין־סוֹף בְּרוּךְ־הוּא, שְׁהַפֵּל כָּל הַנְּבִרָאִים כּוֹלָם, הֵן
 25 הַנְּעִלִים וְהֵן הַשְּׁפָלִים, בְּטָלִים בְּמִצִּיאוֹת נִגְדוֹ כְּלִפּוֹ יִתְבַּרֵךְ
 26 וְאֵין לָהֶם שׁוֹם חֲשִׁיבוֹת, וְכוּלָּא מִמֶּשׁ כָּלָא חֲשִׁיבָא קָמִיָּה,
 27 וְהַכֵּל מִמֶּשׁ כָּלָא חָשׁוּב לִפְנֵי, הֵינּוּ שֶׁאֵין לָהֶם כָּל חֲשִׁיבוֹת וְכִיאוֹ אִינֵם
 28 קִימִים וְאִפְּלוֹ עוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים גַּם הֵם לֹא נַחֲשָׁבִים לִפְנֵי
 29 כָּלָל, כְּדִכְתִּיב 'הֵן שְׂמִים לֹא יָפּוּ אִינֵם מוּזְכָּכִים מִסְּפִיק בְּעֵינָיו,
 30 לְכֵן הַרְחַמְנוֹת גְּדוּלָּה מְאֹד עֲלֵיהֶם, עַל כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכָל הַנְּבִרָאִים, אֵיף שְׁהֵם שְׁפָלִים וְגֵרוּעִים
 31 בְּתַכְלִית הַשְּׁפָלוֹת נִגְדוֹ לְגַבֵּי יִתְבַּרֵךְ.

ביאור בדרך אפשר

44 וּמוֹסִיף אֲדַמְרִי הַזֶּקֶן לְבָאָר, שְׁאֲפִילוֹ עַל בְּחִינַת גִּן־עֵדֶן
 45 הָעֲלִיּוֹן וְתַחְתּוֹן שֶׁהֵם עֲנִינִים וְרוּחָנִים נְעִלִים מְאֹד נוֹפֵל בּוֹ רַחֲמָנוֹת
 46 הַגִּן²⁵ הַנּוֹבַעַת מִכָּן שְׁלֹבְנֵי הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּעֲצֻמוֹ, גַּם נְבִרָאִים נְעִלִים
 47 וְעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים אִינֵם חֲשׁוּבִים כָּלָל, כִּי עֲנִין גִּן־עֵדֶן הוּא שְׁצִדִיקִים
 48 יוֹשְׁבִים וְנִהְנִים מִזִּיּוֹ הַשְּׂכִינָה כו'²⁶, וְאֵין זֶה אֶלָּא זִיּוֹ
 49 וְהָאָרָה מוֹעֲטָה וּמְצוּמְצֻמָּה הַמְּתַפְשֵׁטָה וּמְאִירָה מִמֶּנּוּ
 50 יִתְבַּרֵךְ, אֶבֶל בּוֹ בְּעֲצֻמוֹ וּבְכַבּוּדוֹ לֹא שִׁיף זֶה כָּלָל כִּי
 51 אֵת עֲצֻמוֹת הָאִלּוּקוֹת אֵי אִפְשֵׁר לְתַפְסֹת' וְלֹא שִׁיף, וְגַם בְּגִן־עֵדֶן, וְאִפְּלוֹ
 52 בְּגִן־עֵדֶן הָעֲלִיּוֹן, אֵין הַבְּנָה וְהַשְּׂגָה בְּעֲצֻמוֹת הָאִלּוּקוֹת. וְאֵם אֵין 'תְּפִיסָה'
 53 וְהַשְּׂגָה, לֹא יִכּוּלָה לְהִיֹּת הַנָּהָה, כִּי הַכָּל בְּטָלִים בְּמִצִּיאוֹת נִגְדוֹ
 54 יִתְבַּרֵךְ, וְנִקְלָלִים בְּיַחְדוֹ וְאִחְדוֹתוֹ הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא אַחַד
 55 וַיְחִיד וְהוּא הַמִּצִּיאוֹת אַחַת וְהַיְחִידָה וְכָל הָעוֹלָמוֹת וְהַנְּבִרָאִים כְּלוּלִים בּוֹ,
 56 וְאֵין שֵׁם דְּבָר בְּפְנֵי־עֲצֻמוֹ לְגַבֵּי הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא עֲצֻמוֹ שְׁיִפּוּל
 57 עֲלָיו שֶׁאִפְשֵׁר לִיַּחַס לוֹ שֵׁם דְּבָר וּמַהוֹת בְּפְנֵי־עֲצֻמוֹ כְּמוֹ גִן־
 58 עֵדֶן כו'. וַיִּתְרָה מְזָה, שְׁאֲפִילוֹ בְּחִינַת 'עֵדֶן'
 59 שְׁלֹמְעֵלָה מִבְּחִינַת 'גִּן' שְׁהִיא 'בְּיַחַד' עֲנִין הַהַבְּנָה וְהַשְּׂגָה, שְׁהִיא
 60 בְּחִינַת 'עֵדֶן' בְּחִינַת חֲכָמָה, נְאֻמָּר עֲלָיו²⁷ "כּוֹלָם בְּחֲכָמָה
 61 עֲשִׂיתָ", לִפִּי פִּשְׁטוֹ הַכְּתוּב אוֹמֵר שֶׁהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא עֲשָׂה אֵת הַבְּרִיאָה
 62 בְּחֲכָמָה, וְעַל פִּי חֲסִידוֹת הַכּוֹנֵה שְׁנַחֲשָׁב אִפְּלוֹ חֲחֲכָמָה הַנְּעִלִית,
 63 בְּחִינַת 'עֵדֶן', בְּחִינַת עֲשִׂיָּה גְּשָׁמִיּוֹת לְגַבֵּי הַקָּב"ה, וְכַשֵּׁם
 64 שְׁלֹבְנֵי הַגְּשָׁמִיּוֹת הֵיא בּוֹדָאֵי דְבַר נַחֲוֹת וּשְׁפַל, כִּךְ גַּם חֲחֲכָמָה אֵינָה
 65 חֲשׁוּבָה כָּלָל לִפְנֵי, וְהַרְחַמְנוֹת עַל זֶה עַל כָּל הַנְּבִרָאִים, עֲלִיוֹנִים
 66 וְתַחְתּוֹנִים, גְּדוּלָּה מְאֹד אֵיף שְׁיָרְדוּ כָּל־כָּף בְּבְחִינַת מְטָה לְהִיֹּת
 67 שְׁיָרְדוּ כָּל־כָּף בְּבְחִינַת מְטָה כָּלָל, לְהִיֹּת נְחָשָׁב כָּלָא מִמֶּשׁ קָמִיָּה פַּנ"ל. וּמְזָה מִתּוֹךְ הַבְּנָה

(24) ע"פ איוב טו, טו. (25) ראה גם לקו"ת תצא מא, א. (26) ראה ברכות יז, א. (27) תהלים קד, כד.